

13. 6. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Státní zaměstnanci a úředníci v byznysu: Flexinovela bourá hranice a otevírá dveře do podnikatelských orgánů

O novele zákoníku práce, která přinesla řadu významných změn do oblasti pracovněprávních vztahů, bylo v posledních měsících napsáno již mnoho. Diskutuje se o flexibilitě pracovních poměrů, o nových možnostech rozvázání pracovního poměru, o posílení práv zaměstnanců i zaměstnavatelů. Méně pozornosti však bylo dosud věnováno tomu, že tyto změny významně dopadají i na oblast státně zaměstnanecké personalistiky, tedy na státní zaměstnance a úředníky územních samosprávných celků (ÚSC).

Právě novela zákona č. [120/2025](#) Sb., která mění mimo jiné zákon č. [234/2014](#) Sb., o státní službě, a zákon č. [312/2002](#) Sb., o úřednících územních samosprávných celků, přináší v této oblasti zásadní novinku: rozvolnění dosavadního striktního zákazu členství státních zaměstnanců a úředníků v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob podnikatelského charakteru.

Tato změna reflektuje nejen potřebu větší flexibility a otevřenosti veřejné správy, ale také snahu o srovnání právního postavení zaměstnanců veřejného sektoru s pracovníky v soukromé sféře.

Dosavadní právní stav a jeho limity

Zákon č. [234/2014](#) Sb., o státní službě, a zákon č. [312/2002](#) Sb., o úřednících územních samosprávných celků, dosud obsahovaly poměrně přísná omezení týkající se možnosti státních zaměstnanců a úředníků vykonávat funkce v orgánech právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost. Smyslem těchto omezení bylo předejít střetu zájmů, zajistit nezávislost a nestrannost veřejné správy a zabránit možnému zneužití informací či postavení ve prospěch soukromých subjektů.

V praxi to znamenalo, že státní zaměstnanec nebo úředník ÚSC mohl být členem řídicího nebo kontrolního orgánu podnikající právnické osoby pouze tehdy, pokud byl do této funkce vyslán svým zaměstnavatelem, tedy služebním orgánem nebo územním samosprávným celkem. Jakákoli jiná možnost byla vyloučena, což často vedlo k situacím, kdy veřejná správa přicházela o možnost využít odborných znalostí svých zaměstnanců v širším kontextu, a zároveň to omezovalo profesní rozvoj těchto osob.

Novela zákona č. [120/2025](#) Sb. přináší v této oblasti tedy zásadní změnu, ale do státně zaměstnanecké personalistiky dopadla jen na určitou část osob. Nedotýká se tato úprava soudců, vojáků ani příslušníků bezpečnostních sborů. Vzniká nám tedy další pomyslná dělicí množina státně zaměstnaneckých poměrů a to právě podle tohoto kritéria. Nově je umožněno, aby státní zaměstnanec podle zákona č. [234/2014](#) Sb. nebo úředník ÚSC podle zákona č. [312/2002](#) Sb. mohl vykonávat funkci člena řídicího nebo kontrolního orgánu právnické osoby podnikajícího subjektu, a to za předpokladu, že k tomu získá předchozí písemný souhlas svého zaměstnavatele.

Konkrétní změny v zákoně o státní službě (zákon č. [234/2014](#) Sb.)

Zásadní změna se promítá zejména do § 81 odst. 1 zákona o státní službě. Nové znění tohoto ustanovení stanoví, že státní zaměstnanec může být členem řídicího nebo kontrolního orgánu právnické osoby provozující podnikatelskou činnost, pokud k tomu získá předchozí písemné povolení služebního orgánu. Povolení je udělováno na základě žádosti státního zaměstnance a služební orgán rozhoduje v řízení ve věcech služby (§ 159 odst. 1).

Dále je v § 165 doplněna možnost zrušit nebo změnit již vydané rozhodnutí o povolení členství v těchto orgánech, obdobně jako je tomu u povolení jiné výdělečné činnosti. Tím je zajištěna možnost reagovat na případné změny okolností, které by mohly vést ke střetu zájmů nebo jiným nežádoucím situacím.

Novela také sjednocuje definici osamělého zaměstnance v § 177 odst. 4, aby reflektovala změny v právní úpravě partnerství a registrovaného partnerství, a zavádí další dílčí úpravy týkající se například zkušební doby (§ 29 odst. 1) či prodloužení období, ve kterém lze státního zaměstnance postihnout za opakované porušení povinností (§ 60 odst. 1 písm. c), § 89 odst. 1) z 12 na 15 měsíců.

Konkrétní změny v zákoně o úřednících ÚSC (zákon č. [312/2002 Sb.](#))

Analogická změna je provedena v § 16 zákona o úřednících ÚSC. Nově platí, že úředník může být členem řídicího nebo kontrolního orgánu právnické osoby provozující podnikatelskou činnost, pokud k tomu získá předchozí písemný souhlas územního samosprávného celku, u něhož je zaměstnán. Tím se zajišťuje srovnatelné postavení úředníků ÚSC se státními zaměstnanci.

Zároveň dochází ke snížení administrativní zátěže – úředník již nemusí informovat zaměstnavatele o každém jednotlivém plnění, které mu bylo vyplaceno za výkon této funkce, ale pouze o celkovém úhrnu plnění za kalendářní rok, a to nejpozději do 31. ledna následujícího roku.

Výjimky a omezení - kdo nadále nesmí

Je však důležité zdůraznit, že tato liberalizace se nevztahuje na všechny zaměstnance veřejného sektoru. Nadále platí, že vojáci z povolání, příslušníci bezpečnostních sborů a soudci nesmí být členy řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob podnikatelského charakteru, ledaže by byli do těchto funkcí vysláni svým zaměstnavatelem. Tato výjimka je dána specifikem jejich postavení, zvýšenými nároky na nestrannost, nezávislost a důvěru veřejnosti v jejich činnost.

Důvody a očekávané přínosy změny

Hlavním důvodem této změny je snaha odstranit nedůvodné rozdíly mezi právním postavením zaměstnanců veřejného sektoru a zaměstnanců v soukromé sféře, zvýšit atraktivitu veřejné správy pro odborníky z různých oblastí a umožnit státním zaměstnancům a úředníkům širší profesní rozvoj, ale také mít vyšší příjmy. Novela zároveň reaguje na potřebu větší flexibility a efektivity veřejné správy, která může těžit z odborných zkušeností svých zaměstnanců získaných v podnikatelském prostředí.

Zároveň je však zachována dostatečná míra ochrany před střetem zájmů – výkon funkce je možný pouze s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, který může posoudit konkrétní okolnosti a případná rizika. V případě potřeby může být povolení kdykoli zrušeno nebo změněno.

Je zřejmé, že tyto změny budou mít dlouhodobý dopad na fungování veřejné správy i na kariérní možnosti jejich zaměstnanců. Je proto důležité, aby byly provázeny odpovídajícími kontrolními mechanismy a důsledným uplatňováním etických standardů. Novela zákona č. [120/2025 Sb.](#) tak představuje vyvážený kompromis mezi potřebou větší flexibility a zachováním integrity veřejné služby.

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)